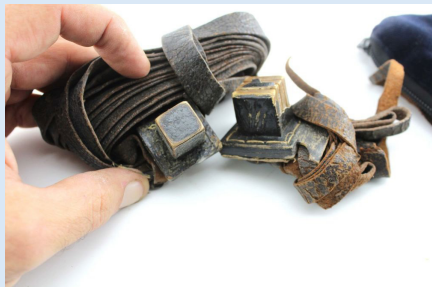

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

99% כשר - 100% פסול !

א-ל-ו-ל: עומדים אנו כעת בעיצומו של חודש אלול, לקראת עשרת ימי תשובה, וכלל ישראל מתעוררים ומתחזקים בקיום ודקדוק ההלכה כראוי.

ידוע מה שכתב **המטה אפרים** (סימן תקפא סעיף י'), הובא **בקיזור שו"ע** (סימן קכח ס"ק ג'). כבר בארנו כי החודש אלול הוא מעתה לתשובה, והריא את דבר ד' יש לו לפשפש במעשיו... ויוסף אמץ בקיום המצוות... ויש אנשי מעשה נוהגין, שבחודש הזה מפשפשים בדקדוקי מצות, להיות בודק ובוחן תפילין ומזוזות שלהם, וכל אשר ימצא שם בדק בשאר מצות, והוא מנהג טוב. עכ"ל.

כל תלמיד חכם שלומד הלכה, יודע ומבין שבגדרי ההלכה אינם תלויים או קשורים להרגשים וכדומה, וכל דבר שבגדרי ההלכה על פי המבואר בפוסקים הוא פסול, כמו תפילין פסולים וכדומה, אפילו אם יש לו אליהם קשר רגשי עמוק, מחמת ירושה או מכל סיבה אחרת, אם מניח אותם בכל זאת, הרי הוא בגדר 'קרקפתא דלא מנח תפילין'.

ושמעתי מעשה שהיה, בטיש של כ"ק אדמו"ר מסאטמר **בעל ויואל משה זיע"א**, שסיפרו לפניו על אדם שהניח תפילין פסולות, והצדיק ראה עליו 'אור של תפילין', והגיב על המעשה כי הוא 'שקר וכזב', ואחרי הטיש אמר למספר, שבאמת יודע בבירור שהמעשה 'אמת ויציב', אלא שהכחיש בריבם, שלא ילמדו מהמעשה שמספיק 'אור של תפילין'.

והעיד **בודק סת"ם מפורסם שליט"א** מעשה שהיה עם **הג"ר יוסף שלום אלישיב זצ"ל**, כאשר ירש זוג תפילין מזקנו **בעל הלשם זצ"ל**, ומסרם לבדיקה ונמצא חשש רחוק של פסול, ולא הניחם, למרות חשיבותם המיוחדת.

יהי רצון שנוזה לקיים את ההלכה כהלכתה, ונזכה יחד עם כל כלל ישראל לכתיבה וחתומה טובה.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'שחרות הבתים והרצועות'

הלכה למשה מסיני

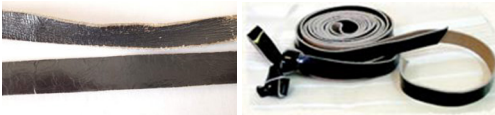
רצועות שחרות: בגיליון הקודם התבאר בהרחבה הדין של 'מקשה אחת' בבתי התפילין. בגיליון הנוכחי, נבאר את פרטי הדין ברצועות התפילין והבתים שיהיו בצבע שחור, מתי כשר לכתחילה או בדיעבד, ומתי פסול מעיקר הדין. בגיליון הבא, נעסוק האם יש פתרון לכך, על ידי השתמשות ברצועות שחרות משני צדדים, כך שאפילו אם מתגרד השכבה העליונה של הרצועה, עדיין נשאר שחור מהשכבה הפנימית, כיון שכל עובי העור שחור לגמרי שעברו שריה בצבע שחור ולא צביעה חיצונית.

1. רצועות התפילין

שחרות כעורב: מבואר בגמ' (מסכת מנחות דף לה.) ונפסק בשו"ע (סימן לג סעיף ג) שיש הלכה למשה מסיני שרצועות התפילין יהיו שחרות. וכתב **בביאור הלכה** (ד"ה הלכה, ד"ה הרצועות) שהלכה למשה מסיני נאמר בין ברצועות התפילין של ראש, בין ברצועות התפילין של יד. והביא מה שכתב **הרמב"ם** (הלכות תפילין פרק ג הלכה א) שאם הרצועות אינם שחרות מבחוץ, פסול אפילו בדיעבד. והוצרך לבאר שמעכב, כי מצינו (שבת דף עט:) הלכה למשה מסיני, שהוא רק למצוה בעלמא.

ומוסיף השו"ע שצריך רק שיהיה שחור מבחוץ, אבל מצד פנים יעשה מאיזה צבע שירצה, חוץ מצבע אדום, שמה יאמרו מדם חטטיו נצבעו והאדימו. וכתב **המשנה ברורה** (ס"ק כא), שרשאי לצבוע את הצד הפנימי אבל אינו מחויב, ואף **השרמב"ם** סובר שצריך להשחיר גם מבפנים, אין אנו נוהגין כהרמב"ם בזה כמבואר בבית יוסף ודרכי משה.

גדר השחרות, מבואר **במשנה ברורה** (ס"ק יט) **וביאר הלכה**

לעילוי נשמת

הגאון הגדול רבי זלמן נחמיה ב"ר אברהם גולדברג זצ"ל
נלב"ע ל' אב תש"פ
ת.נ.צ.ב.ה.

שבתון הקשרים של ראש ושל יד ובתוך המעברתא האם מעבכ בהם השחרות.

והנה, ממה שכתב **המשנב"ב** (ס"ק יט), שבמקום הידוק הקשר מצוי להתמעך השחרות ויש לזהר בזה מאוד, עכ"ד, משמע שלענין שחרות הרצועות לא מועיל דין רובו ככולו, אלא צריך שיהיה כולו שחור, וכן משמע **בביאור הלכה** (ד"ה הרצועות). שאין מועיל דין רובו ככולו ברצועות, ולדעת **הג"ר שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל** (ביצחק יקרא) אם נקלף הצבע אפילו במיעוטו פסול. והובא הוראתו בכתבי תלמידיו (הליכות שלמה תפילה פרק רביעי סעיף כח דבר הלכה מא), ההגדרה 'שיעור שחרות התפילין הוא, כל שנחשב שחור לפי ראות העין, אף שישנם נקודות שאינן שחורות'. והוסיף 'בחלק של הרצועה שהוא ארוך יותר מכפי השיעור, אין צריך להקפיד כל כך בשחרותו'. [יש לעיין מדברי הביאור הלכה שהחמיר בזה].

ובתשובות והנהגות (חלק ב סימן כב) תמה מאוד איך יועיל בשחרות הרצועות רובו ככולו, והסיק להכשיר רק כשנראה כולו שחור, אף שבעיון פה ושם חסר שחרות, ולכתחילה ראוי להחמיר כולו ממש, וכפי שהיה נוהג **הג"ר יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל** שהיה מקפיד שיהיו כל הרצועות שחורות.

סדקים ברצועה: מצוי מאוד שהצבע לא מתקלף, אבל נוצרים 'סדקים' בצבע הרצועות. כלומר ה'שטח' של הרצועות צבוע, אבל מחמת הקיפול, רואים שיש סדקים בעומק הרצועה שאינן צבועים. והורה **הג"ר חיים קנייבסקי שליט"א** (דעת נוטה תשובה תרי"ב), מצוי בקיפול רצועות התפילין, שנראים בהם סדקים, וכאשר מיישרים אותם נראים שחרות, ואם אפשר ראוי להשחיר בתוך הסדקים. והביא שם בהערות, את הוראת **הג"ר ניסים קרליץ זצ"ל** (חוט שני נושאים שונים הלכות תפילין עמוד קסט) שאם יש סדק ברצועה ופתחו לאויר, ובתוך הסדק העור לבן אין בכך חסרון, שאין דין שלמות בשחרות כמו כתיבה תמה, ורק צריך שהרצועה תהיה שחורה, וגם בסדק דנים שהרצועה שחורה והסדק הוא דבר נפרד.

והוסיף שם בחוט שני, שלגבי חלק הרצועה ננסתר בתוך הקשר של התפילין, הוא אותו ספק כמו לגבי הרצועה שבתוך המעברתא. מאידך מובא בשם **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (זכרון אליהו עמוד שמח) שבתוך הקשר אין מעבכ השחרות.

והורה **חכם אחד שליט"א** שלגבי סדקים לכתחילה יש לצבוע גם בתוך הסדקים משום 'נוי מצוה', אבל מצד הדין כשרים ואין לפסול אותם, כיון שהחיסרון הוא רק בעומק ולא על פני הרצועה. טעם נוסף להיתר לפי מה שכתבו **האשל אברהם** (בוטשאטש, סימן לב סעיף מ, סימן לג סעיף ג) ועוד **אחרונים**, שאם התקלף מעט משחרות הרצועות, כיון שהיו כשרים מתחילה אולי שייר להיתרם מצד ההיתר של 'גרדומין' כמו שמצינו לענין גרדומי ציצית. ולפי דבריהם אולי גם מספיק צבע שדה, סדקים, רושם שחור, כמו שמועיל בכתב רושם חלודה מאודם הדיו. ועוד טעם להיתר כיון שרוב השחרות קיימת ומיעוט נחסר, יש לצרף שיטת הסוברים שמועיל בזה רובו ככולו.

צידי הרצועה: כתב **בקסת הסופר** (סימן כג אות ב) יש להחמיר להשחיר את צידי הרצועות, אך לדעת **החזון איש** (דעת נוטה חלק ג תשובה תרח) לא צריך להשחיר את צדדי הרצועה והוכיח כן, ממה שכתב **בספר ברוך שאמר** להשחיר

(ד"ה הרצועות) שהמשמעות בספר **ברוך שאמר** שלכתחילה מצוה להשחיר עד שיהיו שחרות כעורב, אבל מצד הדין מספיק כל גוון שחור, וכשר אפילו אם דומה לכוהל (שקורין בלא"ה). ואם הרצועות התיישנו והשחרות התמעכה, צריך להשחירם מחדש, והוסיף המשנב"ב שמצוי בקשר התפילין שממנעך במקום ההידוק, ויש לזהר בזה מאד.

שיירי הרצועות: והסתפק **הביאור הלכה** (ד"ה הרצועות) האם החיוב מן התורה רק באורך הרצועות הנצרך, אבל אורך הרצועות יותר מכשיעורם רק בגדר מצוה ונוי, או שכיון שמחוברים כאחד כולו צריך להיות שחור. עוד מסתפק לגבי חלק הרצועה שנכנס בתוך המעברתא האם הוא בכלל הלכה למשה מסיני, ולכתחילה ודאי חייב להשחיר שמא תצא הרצועה מהבית.

בשיחה עם מומחים לתפילין הם מבהירים, בזמן שמכניסים רצועות חדשות למעברתא (בפרט לנוהגים להשחיל שני שכבות מהרצועה), קצוות הבית עלולים לסרוט את הרצועה ולפגום את הצבע, ולכן יש לשייף את העור של המעברתא, לפני שמכניסים בתוכה את הרצועה.

השכבה העליונה: כתב **הביאור הלכה** (סימן ג סעיף ג) בשם **הברוך שאמר** שהשחרות הבתים בשלוש שכבות זו על גב זו עד שיהיו שחרות כעורב, והסיק הביאור הלכה שזה רק למצוה בעלמא, אך מעיקר הדין מספיק כל שיש עליו שם שחור, ואפילו אם היה מראה דומה למראה הכחול כשר.

מדברי הביאור הלכה למדו **מורי ומנני שליט"א**, שאם התקלף רק השכבה העליונה המבריקה של הרצועה, ולא התקלף הצבע ממש והרצועה נשארה שחורה, ודאי שאין בזה שום פסול, כיון שהברק שמעל הצבע של הרצועה לא מעבכ, והוא לנוי מטעם זה קלי ואנוהו. ורק אם התקלף עצם הצבע גורם פסול.

שיעור השחרות: לדעת **החזון איש זצ"ל** (דעת נוטה תשובה תרט) אם יש נקודה לבנה ברצועה ומשני הצדדים יש 'עומד מרובה' שחור בשטח יותר גדול מהלבן כשר, וסיים שם בדעת נוטה, שמכל מקום ראוי לכתחילה להשחיר את הרצועה, ובשעת הדחק אפשר לסמוך על החזו"א.

ולדעת **הג"ר ניסים קרליץ זצ"ל** (חוט שני נושאים שונים הלכות תפילין עמוד קסט) בשחרות התפילין לא נאמר שיעור, וכל שיש נקודה שאינה שחורה וניכרת להדיא צריך להשחירה. הרצועה נפסלת רק כשנראה שהיא לא שחורה, אך אם המקום הלבן לא נראה בהסתכלות כללית, מחמת שהחיסרון קטן מאוד, הרצועה כשרה, ויש לחוש רק אם ניכר ממש חלק לבן ברצועה, כמו שמוכח **במשנב"ב** (ס"ק יט) שבמקום הידוק הקשר מצוי מאד להתמעך השחרות, וצריך לתקנו, הרי שאם ניכר החסרון צריך לתקנו. ואכן כתב שם (בעמוד קע) שאם יש רק נקודה לבנה, אינו פוסל.

רובו ככולו: חידוש גדול השיב **הג"ר יוסף חיים זוננפלד זצ"ל** (שלמת חיים סימן מ), שלכתחילה צריך שכל הרצועה תהיה שחורה, אך בדיעבד לא מוצא אחרים מועיל רובו ככולו. וכן כתב **בשו"ת מהרש"א** (חלק א' סימן ז) שאם כבר היה שחור, וקפצה השחרות, אומרים רובו ככולו כמו בניזיר ופרה אדומה ועוד מקומות. **ובדעת קדושים** סימן לג סעיף ג) הסתפק בזה, בשחרות הרצועות אולי מועיל רובו ככולו, גם לגבי רוחב כשעורה, וגם לגבי האורך, וכן הסתפק ברצועה

(ד) שצריך לומר לפני צביעת התפילין 'לשם קדושת תפילין', וכן לצבוע דווקא על ידי ישראל גדול, ולא על ידי קטן או אשה, וכתב הרמ"א (שם) אם צבע את הרצועות שלא לשמה, מעכב אפילו בדיעבד, אך אם צבע את הבתים שלא לשמה אינו מעכב בדיעבד.

ספק לשמה: והורה הג"ר **ניסים קרליץ זצ"ל** (חוט שני נושאים שונים הלכות תפילין עמוד קעא), שאם בדרך כלל הוא מקפיד לומר בשעת הצביעה 'לשם קדושת תפילין', גם במקום ספק תולים שאמר כדון ונחשב לשמה.

סתמא לשמה: אם התקלקל הצבע וצובע שוב, וצבע סתם ולא אמר ולא כיון שצובע לשמה, הורה הג"ר **משה שטרנבוך שליט"א** (תשובות והנהגות כרך ה סימן טז), כיון שהרצועות כבר היו שחורות לפני כן, ורק מתקנם ומחזירים לכשרותם, כשר בדיעבד. אבל לכתחילה ראוי לקלף את מה שצבע בלי כוונת לשמה, או להחליף רצועות, ורבים נכשלים ולא אומרים בפירוש לשמה, וראוי להזהיר על כך.

בדיקת הרצועות: בהלכות ציצית נפסק **בשו"ע** (או"ח סימן ח סעיף ט) שצריך לעיין בחוטים לפני העיטוף, כדי לוודא שהם שלמים, ולא יברך ברכה לבטלה. ולגבי בדיקת שחרות הרצועות של התפילין, השיב הגר"ח **קנייבסקי שליט"א** (דעת נוטה תשובה תריג) שתלוי במציאות, אם לא מצוי שיתקלף לא צריך לבדוק, ואם מצוי שיתקלף הצבע, יש לבדוק לפני שמניח את התפילין. ולגבי צביעת רצועות תפילין ששייכות לגמ"ח והתקלף הצבע השחור ברצועות, השיב (דעת נוטה תשובה תרלג) שמותר לצבוע מעט אפילו בלי ליטול רשות, מדין 'זכין לאדם שלא בפניו'.

את העור, ואחר כך לחתוך לרצועות, ומוכח שאינו צריך להיות צבוע מן הצדדים.

2. בתי התפילין

שחרות הבתים: לעיל הובא ששחרות הרצועות נלמד מהלכה למשה מסיני, אך לגבי בתי התפילין לא נכתב בגמ' מה דינם האם צריך שיהיו שחורים, ומבואר בדברי **התוס'** (מנחות לה. ד"ה רצועות) ועוד **ראשונים**, הובאו **בבית יוסף** (סימן לב), יש שעושים בתים של תפילין מקלף לבן, שרק הרצועות צריך שיהיו שחורות ולא הבתים. אמנם בהמשך במביא הבית יוסף בשם **ספר התרומה** (סימן רז) רצועות שחורות הלכה למשה מסיני 'ושמא גם כן עור הבתים צריך להיות שחור'. **והמרדכי** כתב ש"ר דקדק מהגמרא שהבית של התפילין צריך להיות שחור כמו הרצועות.

להלכה נפסק **בשו"ע** (סימן לב סעיף מ) עור הבתים מצוה לעשותו שחור. והביא **המשנ"ב** (ס"ק קפד) מחלוקת האם הוא מעכב בדיעבד. וכתב **בחוט שני** (עמוד קסט) שאין שיעור לשחרות בתי התפילין, ואם יש נקודה שאינה שחורה וניכרת ממש, צריך להשחירה.

עצה טובה קמ"ל: כדאי לכל אדם שיהיה לו צבע לתפילין בשקית של התפילין וכדומה, כדי שיוכל לצבוע את הרצועות והבתים כל פעם שיהיה לו ספק, וכך יזכה לתפילין למהדרין מן המהדרין, ללא ספיקות וללא הסתמכות על צדדים ושיטות מקילות.

מה צריך להיות שחור: בספר **ברוך שאמר לרבי אברהם בן משה מזנושהיים** בחלק **תקון תפילין**, כתב לומר בעת צביעת עורות התפילין של הרצועה, הבית, התיטורא והמעברתא, אני משחיר זה העור - 'לשם קדושת תורת ישראל', 'לשם רצועות של תפילין', או 'לשם מעברתות ובתים של תפילין'. מבואר מדבריו, שצריך לצבוע בשחור את הבתים, התיטורא העליונה והתחתונה, והמעברתא. והמנהג גם שצובעים בשחור את מקום החיתוך בשני צידי המעברתא, לסימון הריבוע של התיטורא.

3. צביעה לשמה

לשם קדושת תפילין: נפסק **בשו"ע** (או"ח סימן לג סעיף

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **הלכה למשה מסיני:** רצועות התפילין, הלכה למשה מסיני שיהיו שחורות כעורב, ואם התקלף הצבע יתקנס, ובבתי התפילין יש להשחיר את התיטורא עליונה, תיטורא תחתונה, מעברתא, מקום החיתוך שבצד המעברתא. ונחלקו הראשונים האם שחרות הבתים הוא מהלכה למשה מסיני כמו הרצועות, או רק משום מצוה בעלמא, ובדיעבד נחלקו הפוסקים האם מעכב. צדדי הרצועה אין צריך לצבועם בשחור.
- ב. **שיעור הרצועות:** הסתפק הביאור הלכה, האם הלכה למשה מסיני נאמר רק על שיעור הרצועה, והשאר הוא לנוי בעלמא, או שהלכה למשה מסיני נאמר על כל הרצועה. עוד הסתפק ברצועה שבתוך המעברתא האם חייב להשחירו ולכתחילה ודאי ישחיר שמא יזוז ממקומו. ונחלקו פוסקי זמננו האם הרצועה שבתוך הקשר חייב להשחיר.
- ג. **רובו ככולו:** לדעת השלמת חיים מועיל רובו ככולו להשחיר את הרצועות, ובמשנ"ב מוכח שאין מועיל רובו ככולו, ויש להשחיר את כולו.
- ד. **עומד בכשרותו:** במקרים הבאים הרצועות כשרות ולא נפסלות - הברק שעל הרצועה התקלף ונשאר שחור, התקלף בנקודות מסוימות בלבד ובאופן כללי נראה כולו שחור. נסדק ופתוח לאור ואין צבע שחור בתוך הסדק, ולכתחילה ישחיר הכל לגמרי.
- ה. **בדיקה:** חוטי הציצית מצוי שנפסלים, ולכן צריך לבדוקם קודם הברכה, בתפילין תלוי במציאות, אם מצוי בהם פסול יש לבדוקם קודם ברכה, ואם לא מצוי בהם פסול אין חיוב לבדוקם. מותר לתקן ולצבוע מעט תפילין של גמ"ח מדין 'זכין לאדם שלא בפניו'.
- ו. **לשמה:** יצבעם בשחור על ידי גדול ולא קטן או אשה, ויאמר לפני הצביעה 'לשם קדושת תפילין'. בדיעבד אם צבעו שלא לשמה, ברצועות מעכב ובבתים לא מעכב. ספק אם כיון לשמה, כיון שמקפיד תמיד לומר לשם קדושת תפילין תולים שגם בצביעה הזו כיון לשמה. אם בתיקון התפילין צבעו בסתמא, ולא כיון לשמה, כשר בדיעבד, ולכתחילה ראוי לקלף את הצבע, או יחליף הרצועות.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: האם ראוי ללבוש רצועות שחורות

משני הצדדים?

האם יש בזה הידור לחוש לשיטת הרמב"ם (הלכות תפילין ומזוזה פרק ג הלכה יד) שמצד נוי צריך לצבוע משני צדדים, ולשיטת האריז"ל (שער הכוונות שער התפילין סוף דרוש ד) שעל פי קבלה צריך לעשות כן?

גם אם נניח שאין בזה הידור הלכתי, האם יש בזה הידור במציאות, שישאר תמיד שחור, ולא יצטרף לחשוש ולבדוק תמיד אולי התקלף קצת, ואולי בכלל יש חסרון ברצועה שחורה משני הצדדים, דבר חדש שלא נהגו כן? מקורות: מאמר בעד, מאת הגר"ר יקותיאל זלמן גאלד שליט"א (עץ חיים באבוב חלק ח עמוד קלג), מאמר נגד, מאת הגר"ר מנחם יהודה גרוס שליט"א (לשכת הקודש חלק ב עמוד קנט).

שחור מצד אחד

שחור משני צדדים

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה! ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב. ניתן גם לענות בעילום שם, בלי להיכנס להגרלה.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולח 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, חתבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 277 על סך 100 שקל מזומן הרב ש' ש' שליט"א

בית שמש

מדור זה הוקדש השבוע לעילוי נשמת
האשה החשובה מרת לאה ב"ר בנימין ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

הודעה בענין 'דיו נהרי'

הבהבה: בהמשך למאמר שפורסם בגיליון הקודם על 'דיו נהרי', יש לציין שפורסם שני מכתבים (ר"ח אב, טז אב תש"פ) מטעם 'ועד קדושת מט"ם' מסיידם של הגר"ש ואזנר והגר"נ קרליץ זצ"ל, ובו מבהירים כי כמו הקדושה כך בדיו, עדיין לא ברור מה אירע לייצור האחרון, הבעיות שהתעוררו ונראות לעין, כעין צבע חלודה סביב האותיות, וגם נדבק מיריעה לחברתה, מדובר במיעוט מהסח"ם (כ-10% מהדיו), לא נמצא דבר שפוסל את הכתב, היצרן מעביר את חומרי הגלם והדיו לבדיקה במעבדות מוסמכות כדי לאתר את מקור התקלה, לעת עתה אין להשתמש בדיו זה, מאחר ומדובר בחשש לנזק רב לסופרים ולסוחרים, על כן אנו פועלים במתינות משום שקל לקלקל וקשה לתקן.

פורסם מכתב מטעם מכון הסח"ם יד רפאל, בחתימת הצב"י שלמה מועלם ס"ט מח"ס יריעות שלמה ד"ח, עם הוראה לדינא, שמצד הכתב אין שום יריעות והדיו שחור כראוי, והרי זה כשר בפשיטות ללא חשש כלל, והוכיח כן מכמה פוסקים. ולענין תיקון, מותר למחוק או להלבין את היריעה מצידה האחורי, כולל השמות הקדושים, כיון שהשמות נראים הפוכים בגב היריעה.

ניתן להאזין לשני ראינות נפלאים מאת הגר"ר משה שטיין שליט"א מח"ס מבית לוי וי"ר ועד קדושת סח"ם, בקו נתיבים לכשרות 02157-796-074 שולח 44312. עם הוראות הגר"ר משה שאול קליין והגר"ר שריאל רוזנברג שליט"א, בדין 'דיו נהרי'.

עדכוני הלכה

אריזות בשבת

במערכת 'הילכתא' התקבלה פניה נרגשת, לעורר על כך, שכמעט ולא שייך לפתוח אריזות אוכל וממתקים, בלי להיכשל בקריעת אותיות ציורים וצורות בשבת קודש, כי אם בזהירות יתירה, לא כולם מספיקים לפתוח את כל האריזות לפני כניסת שבת, שכרוך בטיחתה עצומה וזמן רב. פוק חזי בבתי הכנסת, אחרי זריקת הפעקאלאך באופרון' וב'קידושא רבא' באריזות קרקרים, וכדומה, כמה עטיפות נקרעו על האותיות.

רוצים לקדם יוזמה, בקשה למפעלי הייצור להשאיר מקום מרווח באריזה שיהיה אפשר לפתיחה בשופי בשבת קודש, (בלי סימון, כי עם סימון נכנס לשאלה של 'מחתך'). מספיק שמפעל אחד ישווק בהצלחה ממתקים באריזות מיוחדות לשבת, וכולם יבואו בעקבותיו.

המענוין לסייע בענין, יפנה במייל: p026565059@gmail.com

נושא הגיליון הבא:

'רצועות שחורות משני הצדדים'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"נ, לרפ"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס'

'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות מהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט

שיעורים וימי עיון

בית הוראה טלפוני

בירורי הלכה אקטואליים

קו מידע הלכתי

חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...